
Opsteller Bestuursondersteuner	Aantal pagina's 4
Behandelend gremium Algemeen bestuur	Datum Voorgelegd 6 juli 2023
Agendapunt, Onderwerp 3.2a, Wijziging Gr hWh	Agendering Ter advisering
Kopie aan	Kenmerk V0662/H012372

1 Samenvatting voorstel

Op 1 juli 2022 is de Wet gemeenschappelijke regeling (Wgr) gewijzigd. Deze wetwijziging dient voor 1 juli 2024 in alle gemeenschappelijke regelingen (GR-en) geïmplementeerd te worden. Ook de Gemeenschappelijke regeling het Waterschapshuis (Gr hWh) moet worden gewijzigd. Voordat tot wijziging kan worden overgegaan moet aan de algemene besturen van de waterschappen een zienswijze worden gevraagd over de concept gewijzigde regeling. Voordat deze zienswijze wordt gevraagd, wordt de concept gewijzigde regeling besproken in het AB hWh. Doel hiervan is het toelichten van de voorgestelde wijzigingen en het toetsen of er voldoende draagvlak bestaat om de concept gewijzigde regeling voor zienswijze toe te sturen aan de algemene besturen van de waterschappen.

2 Benodigde wijzigingen n.a.v. wijziging Wgr

De wijziging van de Wgr heeft als voornaamste doelstelling de democratische legitimatie van gemeenschappelijke regelingen te versterken. Dit geschiedt via een versterking van de kaderstellende en controlerende rollen van (in ons geval) de algemene besturen van de waterschappen. Belangrijkste wijzigingen zijn:

- Meer betrokkenheid van de algemene besturen van de waterschappen door inzet van de volgende instrumenten:
 - Zienswijze bij treffen/wijzigen collegeregelingen
 - Reactie op ingediende zienswijzen ontwerpbegroting
 - Zienswijzen op andere besluiten dan ontwerpbegroting
 - Actieve informatieplicht bestuur Gr
 - Regionale adviescommissies
 - Langere termijnen P&C-cyclus
- Versterking positie rekenkamer(functie)
- Betrokkenheid ingezetenen en belanghebbenden bij voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid
- Verplichte afspraken rond evaluatie
- Verplichte opneming van een uitgebreidere uittredingsregeling

Deze wijzigingen moeten worden gezien in het geheel van de Wgr, waar als uitgangspunt geldt dat er sprake is van verlengd lokaal bestuur. Er moeten nauwe banden zijn tussen de Gr en de deelnemers. Dit komt nu al tot uitdrukking in o.a. de bestuursamenstelling en de financiën (zienswijze door AB waterschap t.a.v. begroting).

Vergaderstuk Algemeen bestuur

De wijzigingen die moeten worden doorgevoerd, zijn te onderscheiden in wijzigingen die géén afweging vergen van de deelnemers en in de Wgr zijn geregeld of zonder afweging worden opgenomen in de Gr hWh. Ook zijn er wijzigingen die wel afweging vergen van de deelnemers en die direct aan de positie van het algemeen bestuur van het waterschap raken. De dagelijkse besturen van de waterschappen bepalen met elkaar hoe invulling wordt gegeven aan deze wijziging. Voordat zij dit doen, wordt een zienswijze gevraagd van de algemene besturen van de waterschappen. In het AB hWh mag pas vóór wijziging van de regeling worden gestemd, als de vertegenwoordiger daarvoor toestemming heeft van het algemeen bestuur van zijn/haar waterschap.

Wijzigingen die géén afweging vergen
Zienswijze van de algemene besturen van de waterschappen bij treffen en wijzigen van DB-regelingen; opnemen in Gr hWh
Aanpassing termijnen P&C-cyclus, o.a. langere zienswijzeprocedure begroting (12 weken); nieuwe termijnen opnemen in Gr hWh
DB hWh stelt algemene besturen waterschap voorafgaand aan vaststellen begroting schriftelijk en gemotiveerd in kennis van zijn oordeel over de zienswijze en evt. conclusies die daaraan worden verbonden; opnemen in Gr hWh
Instellen gemeenschappelijke adviescommissie Een gemeenschappelijke adviescommissie kan ingezet worden voor drie doelen: adviseren aan de algemene besturen van de waterschappen over en afstemmen van zienswijzen die algemene besturen mogen indienen, adviseren aan het bestuur van het Waterschapshuis over te nemen besluiten en voor de verbinding van de algemene besturen van de waterschappen met het bestuur van het Waterschapshuis. Als de algemene besturen van de waterschappen waarvan de dagelijkse besturen deelnemen in de GR hWh unaniem verzoeken om de instelling er van, is het algemeen bestuur van het Waterschapshuis zelfs verplicht om tot de instelling van een dergelijke gemeenschappelijke adviescommissie over te gaan. De bevoegdheid om een onderzoekscommissie in te stellen staat in de Wgr. Er is geen wijziging van de Gr hWh nodig.
Bevoegdheden rekenkamer(commissie) In de recente Wet versterking decentrale rekenkamers is een bepaling opgenomen waardoor rekenkamers van waterschappen bevoegd zijn onderzoek te doen naar het gevoerde bestuur van een GR. Deze bepaling treedt pas op 1 januari 2024 in werking voor de waterschappen. Er is geen wijziging van de Gr hWh nodig.
Instellen gemeenschappelijke onderzoekscommissie Deze commissie kan onderzoek doen naar het door de Gr gevoerde bestuur (AB, DB, voorzitter). Een gemeenschappelijke onderzoekscommissie wordt ingesteld bij unaniem besluit van de AB-en van de waterschappen. Hiervoor is geen wijziging van de Gr hWh nodig

Wijzigingen die wel afweging vergen en worden opgenomen in Gr hWh
Uittredingsbepaling In de Gr hWh moeten de voorwaarden worden opgenomen waaronder een deelnemer kan uittreden en welke gevolgen dit heeft voor het vermogen van de Gr en de gevolgen voor het vermogen van de deelnemende waterschappen (zowel de uittredende als de overblijvende deelnemers)
Zienswijze over specifieke besluiten Uit de tekst van de Gr moet blijken op welke voorgenomen besluiten van het AB hWh, de algemene besturen van de waterschappen een zienswijze kunnen geven. Er mag ook geregeld worden dat de algemene besturen van de waterschappen in geen enkel geval een zienswijze in kan dienen.

Vergaderstuk Algemeen bestuur

Evaluatie Een evaluatiebepaling is verplicht, maar dat niet geëvalueerd wordt, mag wel. Als wel geëvalueerd wordt, dan op een moment dat het ertoe doet en op een wijze dat het de samenwerking versterkt.
Burgerparticipatie De wijziging van de Wgr introduceert de mogelijkheid burgers (ingelanden van de deelnemers en andere belanghebbenden) te betrekken bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van het beleid van de Gr. In de Gr moet worden opgenomen of burgers betrokken worden en zo ja, op welke wijze en bij welke beslissingen. Dat laatste zal afhangen van de mate waarin het door de gemeenschappelijke regeling gevoerde beleid de belangen van ingelanden en andere belanghebbenden raakt. Uitsluiten van participatie mag niet, er dient een passende invulling aan gegeven te worden.
Actieve informatieplicht Er is een algemene informatieverplichting voor het bestuur van de Gr als geheel: het moet de algemene besturen van de waterschappen/colleges van dijkgraaf en heemraden/colleges van dijkgraaf en hoogheemraden ongevraagd alle inlichtingen verstrekken die zij nodig hebben voor de uitoefening van hun taken. De informatieplicht is dus niet beperkt tot te nemen of genomen besluiten. In de Gr moet worden vastgelegd op welke wijze de inlichtingen worden verstrekt.

In de concept gewijzigde Gr hWh zijn bovengenoemde wijzigingen, voor zover nodig, verwerkt. In de nota van toelichtingen zijn de overwegingen ten aanzien van de formulering van de wijzigingen toegelicht.

3 Overige wijzigingsverzoeken vanuit AB-DB hWh

Technisch voorzitterschap

Het DB hWh heeft verzocht te onderzoeken in hoeverre het mogelijk is om 'technisch voorzitterschap AB' te regelen in de Gr hWh. Dit verzoek is besproken in de werkgroep wijziging Gr en met de extern adviseurs. Indien het gewenst is, het AB voor te laten zitten door een technisch voorzitter is het niet nodig dit te regelen in de Gr. Dit kan een besluit zijn van het AB hWh dat eventueel wordt opgenomen in het Reglement van Orde. Een technisch voorzitter heeft geen stemrecht en in verband met de objectiviteit, is het aan te bevelen dat deze van buiten de waterschappen komt. Advies is om de Gr hWh niet aan te passen.

Langere zittingsperiode voorzitter

Het DB hWh heeft verzocht te onderzoeken in hoeverre het mogelijk is dat de voorzitter een langere zittingstermijn kent dan de overige AB-leden. In de Gr hWh is bepaald dat de leden van het AB worden aangewezen voor de duur van de zittingsperiode van de deelnemers. De voorzitter is lid van het AB en wordt door en uit het AB aangewezen. Dit brengt met zich mee dat het AB hWh bij een nieuwe zittingsperiode naast de DB-leden ook de voorzitter opnieuw aanwijst. Herbenoeming is vanzelfsprekend mogelijk. Overigens moet het DB van het waterschap bij de portefeuilleverdeling er opnieuw voor kiezen de voorzitter aan te wijzen als vertegenwoordiger in het AB hWh.

Stemmen bij volmacht

Meerdere keren stellen AB-leden de vraag naar voren of het mogelijk is om een AB hWh lid van een ander waterschap een volmacht te geven om over een bepaald onderwerp te kunnen stemmen. Indien een vertegenwoordiger van een waterschap is verhinderd en ook zijn plaatsvervanger kan op dit moment niet, kan een ander AB hWh lid wel namens hem/haar spreken maar niet namens hem stemmen. Omdat veel waterschappen samenwerken lijkt dan een volmacht aan een AB hWh lid van een ander waterschap een goede optie. Een waterschap kan dan zelf bepalen of hiervan gebruik wordt gemaakt. In 2017 is hierover een afspraak gemaakt in het AB hWh. Juridisch is het in strijd met de democratische legitimatie van besluitvorming om het privaatrechtelijke instrument 'volmacht' te hanteren om in de verhindering van een lid te voorzien.

Vergaderstuk Algemeen bestuur

SAW

In de Gr hWh is in artikel 35, 2^e lid bepaald dat de Sectorale Arbeidsvoorwaardenregelingen Waterschapspersoneel zijn van overeenkomstige toepassing op het personeel van Het Waterschapshuis. Verder is geregeld dat nadere rechtspositionele besluiten door het algemeen bestuur worden vastgesteld. In verband met de inwerkingtreding van de Wet normalisering rechtspositie ambtenaren (Wnra) heeft het AB hWh op 29 november 2018 besloten toe te treden tot de per 6 december 2018 opgerichte werkgeversvereniging. De SAW is vervallen en daarvoor in de plaats is de CAO Werken voor waterschappen gekomen. Artikel 35, 2^e lid uit de Gr hWh worden geschrapt.

4 Proces

Het DB hWh heeft het initiatief genomen tot wijziging van de Gr hWh. Er is in een ambtelijke werkgroep samengesteld waarin zowel medewerkers van hWh, waterschappen en externe adviseurs participeren. Daarnaast zijn een aantal adviseurs van waterschappen betrokken bij deze werkgroep. Het i-Platform en de OGT zijn inhoudelijk geïnformeerd over de aanstaande wijziging. De werkgroep heeft een concept gewijzigde Gr hWh opgeleverd. Dit concept wordt besproken in de vergadering van het Algemeen bestuur hWh 6 juli 2023. Als er voldoende draagvlak voor de wijzigingen is, stuurt het DB uiterlijk 14 juli 2023 de concept gewijzigde Gr hWh voor zienswijze naar de algemene besturen van de waterschappen. Deze hebben formeel 8 weken de tijd om hun zienswijze te geven. Gelet op het aanstaande zomerreces wordt een langere termijn (tot 20 oktober 2023) gehanteerd. Streven is om in de AB-vergadering hWh op 23 november de gewijzigde Gr hWh voor te leggen. Na de novembervergadering wordt deze naar de waterschappen gestuurd met het verzoek om de toe- en instemmingsprocedure te doorlopen. Dit houdt in dat het dagelijks bestuur van het waterschap aan het algemeen bestuur vraagt om toestemming om in te mogen stemmen met de gewijzigde Gr. Na verkregen toestemming, mag het DB-lid dat het waterschap in het algemeen bestuur hWh vertegenwoordigt, instemmen met de gewijzigde Gr. Dit gebeurt naar verwachting in de AB-vergadering die eind juni 2024 wordt gepland, zodat de gewijzigde regeling met ingang van 1 juli 2024 in werking kan treden.

5 Gevraagd besluit

Aan het AB wordt gevraagd uit te spreken of er voldoende draagvlak bestaat voor de voorgestelde wijzigingen, waarna de concept gewijzigde Gr door het DB hWh voor zienswijze wordt aangeboden aan de AB-en van de waterschappen.